

సేకరణ-సంపాదకత్వం: కాత్యాయనీ విద్యేహా

తెలుగు ఆధునిక సాహిత్యప్రపంచంలో బుచ్చిబాబుగా పసిద్ధులైన శివారాజపెంకట సుబ్బారావు కథా రచయిత, నవలాకర్త, నాటక, నాటికా రచయిత, వ్యాసకర్త, సాహిత్య వివేచనా తత్త్వరుడు, ఆత్మ కథారచయిత, కవి, చిత్రకారుడు. 1946లో వెలువడిన ఆయన ‘చివరకు మిగిలేది’ నవలకు తెలుగు నవలా చరిత్రలో ఒక విశిష్టస్థానముంది. ఆయన 60 కథల వరకూ ప్రాశారు. ఆద్యంతాలు - మధ్య రాధ, ఉత్తమ ఇల్లాలు, ఒకే నిర్ద - ఎన్ని కలలు వంటి నాటకాలనూ, శిష్యరక్షిత, ఒమర్ భయ్యం, రాయల కరుణకృత్యం లాంటి నాటికలనూ రాశారు. ప్రెక్స్ స్పీయర్ సాహితీ పరామర్శ చేశారు. ‘నా అంతరంగ కథనం’ అనే బాల్యజీవితానికి సంబంధించిన ఆత్మకథనూ, ‘నన్న మార్చిన పుస్తకం’ అనే తన వ్యక్తిత్వాన్ని ప్రభావితం చేసిన పుస్తక ప్రభావక శక్తి పరిచయాన్ని రాశారు. బుచ్చిబాబు రచనల్లో ఆయన బహుముఖ స్పజనాత్మక సాహిత్య వ్యక్తిత్వాన్ని వెల్లడించేవి ఆయన రాసిన కథలు. కథారచనలో సమకాలిక కథారచయితల కంటే భిన్నంగా తనదైన ధోరణినీ, శైలినీ, కథ శిల్పాన్ని ఏర్పరచుకున్న రచయిత బుచ్చిబాబు. - కేతు విశ్వనాథరెడ్డి (దీపధారులు పుస్తకంలో)

బుచ్చిబాబు డైరీలు - సమయం, సందర్భం

సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, వైజ్ఞానిక సాహిత్య కళారంగాలలో చేసిన విశేషకృషిపల్ల ప్రసిద్ధికి వచ్చిన వ్యక్తుల జీవితాలను పునర్నిర్మించి తరువాతి తరాలవాళ్ళకందించటానికి ఆయా వ్యక్తులు వ్రాసుకున్న డైరీలను - ఉత్తరాలను మించిన అధికారిక ఆధారాలు పేరేవీలేవు. ముఖ్యంగా సాహిత్య రంగంలో రచయితల వాళ్ళయ జీవిత సూచికలను సిద్ధం చేయటంలో భాగంగా వారి వాళ్ళయ జీవిత విశిష్టతలను వ్యక్తం చేసి డైరీలను - ఉత్తరాలను ప్రచురించటం ప్రయోజనకారిగా వుంటుంది.

డైరీ - దినచర్య రచన. వ్యక్తుల నిత్యజీవిత విషయాలను, కుటుంబ సంబంధాలను, స్నేహ సంబంధాలను, వృత్తిపర విషయాలను మాత్రమే కాక వాళ్ళ అభిరుచులను, అభిప్రాయాలను, కాంక్షలను, అంతర్యాలను, అలవాట్లను, ప్రవర్తనారీతులను, ఆశాభంగాలను పట్టి చూపించేది డైరీ. డైరీ వ్రాయటం అంటే వ్యక్తులు తమ అంతరంగాన్ని తామే తమముందు పరిశీలనకు పెట్టుకోవడమన్నమాట. ఏ

దాపరికాలు, భయాలు, వంచనలు లేకుండా అంతరంగాలను విప్పిపరచే వీలుండటం వల్ల డైరీలు చాలావరకు రచయిత అస్తైన వ్యక్తిత్వానికి నిలువుటద్దులుగా ఉంటాయి.

డైరీలు - ఉత్తరాలు ఆ వ్యక్తులకు సంబంధించిన విష్ణుత సమాచారాన్నందిస్తాయి. ఈ విష్ణుత సమాచారం తత్త్వాలంలో దానంతట అదిగా సాధించే ప్రయోజనం పెద్దగా వుండకపోవచ్చు. కానీ తరువాత తరువాత ఆ వ్యక్తులను చుట్టుకుని జరిగే పరిశోధనలకు ముడిపదార్థంగా పనిచేస్తా మార్గదర్శక సూత్రాలను నిర్దేశించగల స్థితిలో వుంటుందనటంలో సందేహంలేదు. ఈ సందర్భంలో డైరీలను - ఉత్తరాలను చెత్తకింద తీసిపొరేసిన వాళ్ళన్నప్పటికి అలాంటి వాటి ఆధారంతోనే వర్ణించాలన్న వంటి రచయితలు చక్కని జీవిత చరిత్రలను రూపొందించిన విషయం గమనించవచ్చు.

ఈ క్రమంలో సామాజిక సాహిత్య రంగాలలోని మనుషుల డైరీలకు మరింత ప్రాధాన్యత ఉంది. సమకాలీన సామాజిక రాజకీయాంశాల పట్ల రచయిత ప్రతిస్పందనా స్థాయిని, చైతన్యాన్ని, రచయిత సాహిత్య దృక్ప్రధం రూపొందుతున్న క్రమాన్ని అర్థం చేసుకొనటానికి ఈ విధంగా డైరీలు వల్ల లభించే విష్ణుత సమాచారం తోడ్చడుతుంది. అసలు సాహిత్యరంగంలో డైరీలను ఉత్తరాలను సేకరించి అధ్యయనానికి వీలుగా సంపాదించి ప్రచురించటం పొశ్చాత్య భాషాసాహిత్యాలనుసరించి వచ్చిన సంప్రదాయమే. 1857 తరువాత తెలుగు సాహిత్యంలో వచ్చిన నూతన పరిణామం ఫలితమిది. ఈ క్రమంలో గురజాడ అప్పారావుగారి డైరీలు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారి డైరీలు - లేఖలు, విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారి డైరీలు - లేఖలు ప్రచురించబడ్డాయి. 2007లో మనసు శ్వాండేష్ణ ప్రచురించిన ‘రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి రచనా సాగరం’ పుస్తకంలో 1935 నుండి 1941 వరకు లభించిన రాచిశాస్త్రి డైరీలు చేర్చబడ్డాయి

ఆధునిక కాలంలో తెలుగుభాషా సాహిత్య రంగాలలో డైరీలను - ఉత్తరాలను సంపాదించి, ప్రచురించి అధ్యయనావకాశాలను విష్ణుతం చెయ్యాలన్న దృక్ప్రధం రోజురోజుకి బలపడుతున్నది. ఈనాడు అటు రచయితలు - ఇటు విమర్శకులు రచయితల డైరీలను, ఉత్తరాలను బయటపెట్టటం ద్వారా ఆయా రచయితల రచనల గురించి కొత్త కొత్త విషయాలను తెలుసుకోవటం ఎట్లా వీలవుతుందో చెప్పున్నారు.

నిజానికి బుచ్చిబాబు డైరీలను 1983 లోనే బుచ్చిబాబు వాజ్గుయ జీవిత సూచికలో భాగంగా అచ్చుపేయటం జరిగింది . 1978-1983 మధ్యకాలంలో చివరకు మిగిలేది నవల మీద పిపోచడి కి పరిశోధన చేస్తా బుచ్చిబాబు సాహిత్య వ్యక్తిత్వాన్ని దృక్ప్రధాన్ని అర్థం చేసుకొనటానికి అయన సమస్త సాహిత్యాన్ని సేకరిస్తా అధ్యయనం చేస్తున్న ఆరోజుల తపనను తీర్చిన సాహిత్యంలో బుచ్చిబాబు డైరీలు, ఉత్తరాలు ప్రధానమైనవి. బుచ్చిబాబుగారి భార్య శివరాజు సుబ్బలక్ష్మి గారు విశాల హృదయంతో అవి అన్నీ చూడటానికి నాకు అవకాశం ఇచ్చారు. 1980 మేలో వారం రోజులు, జూన్ లో వారం రోజులు, జూలైలో వారం రోజులు - 1981 జూలైలో మరో వారం రోజులు ప్రౌదరాబాదులో వారింట్లోనే వుండి డైరీల పని చూసుకోవటం జరిగింది. యింకా మిగిలివున్న డైరీలను నాతోపాటు వరంగల్కు తీసుకొచ్చుకోవటానికి సుబ్బలక్ష్మిగారంగీకరించటంతో - తెచ్చుకున్న డైరీలపని 1981 సెప్టెంబర్లో కొంత, 1982 జనవరిలో మరికొంత చేసుకోగలిగాను. 1982 మార్చిలో మళ్ళీ ఒకసారి ప్రౌదరాబాదు వెళ్లి మూడు రోజులుండి డైరీల పని పూర్తిచేసుకుని వచ్చాను.

బుచ్చిబాబు వ్రాసుకున్న డైరీలు మొత్తం 18 లభించాయి. వాటిలో మొదటిది 1935 సంవత్సరపు డైరీ. ఆ తరువాత నాలుగు సంవత్సరాల డైరీలు లేవు. 1940 సంవత్సరపు డైరీ ఉంది. ఆ తరువాత ఆరు సంవత్సరాల డైరీలు లేవు. మళ్ళీ 1947-48 సంవత్సరపు డైరీలు వున్నాయి. 1949 సంవత్సరపు డైరీలేదు. 1950 డైరీ వుంది. 1951 డైరీ లేదు. 1952 డైరీ ఉన్నది. తరువాత రెండు సంవత్సరాల డైరీలు లేవు. 1955, 1956 సంవత్సరపు డైరీలున్నాయి కానీ 1957 డైరీలేదు. 1958 నుండి 1967 వరకు మొత్తం పది డైరీలు వరుసగా శైలువి

ఉన్నాయి. దొరికిన మొదటి డైరీ అంతముందునుండే ఆయన డైరీలు వ్రాయటం ప్రారంభించి వుండటానికి వీలుంది. 1967లో మరణించే వరకు ఆయన డైరీ వ్రాశాడు. అయితే మధ్యలో ఆయా సంవత్సరాల డైరీలు దొరకకుండా పోయినవి 15. వీటిని గురించి త్రిమతి సుబ్బలక్ష్మిగారు కూడా ఏమీ చెప్పేలేకపోయారు. ముఖ్యంగా బుచ్చిబాబు నవలా వస్తువును గురించి ఆలోచించే సమయంలోని డైరీలు దొరకక పోవటం వలన ఆ నవల గురించి తెలియవలసిన రచయిత అంతరంగం వెలుగులోకి రాకుండా పోయింది.

దొరికినంతవరకు డైరీలలో కొన్నిరోజులు అసలేమీ వ్రాయబడలేదు. మరికొన్ని రోజులలో ఎత్తివాసి చూపించదగినంత ముఖ్యవిషయాలు కనిపించవు. అలాంటివాటినన్నింటిని వదిలివేయటం జరిగింది. ఆయన దినచర్యలన్నీ కూడా యంధాతథంగా ఎత్తివాయలేదు. వాళ్ళయ జీవిత విశేషాలయున రచనలు చేయటాన్ని గురించిన వివరాలను, వాటికి సంబంధించిన ఆదాయాలను, చేసిన ఉపయోగాలను, సమకాలీన సాహిత్యం, సినిమా మొదలైన కళారూపాలను గురించిన అభిప్రాయాలను, సమకాలీన రచయితలతో వున్న సంబంధ బాంధవ్యాలను దృష్టిలో వుంచుకుని బుచ్చిబాబు డైరీలలోని విషయాలను ఎత్తి వ్రాయటం జరిగింది. ఆ మేరకు బుచ్చిబాబు డైరీలు నా దృష్టి కోణం నుండి ,సాహిత్య సాంస్కృతిక ప్రయోజనాల కోణం నుండి కొంత సెన్సర్ అయినవనే చెప్పాలి.

బుచ్చిబాబు డైరీలు 1935 నుండి లభిస్తున్నాయి. అప్పటికి ఆయనకు 20 సంవత్సరాలు. ఇంటర్వీచ్ చదువు పూర్తయింది. రచయితగా, చిత్రకారుడుగా, నాటక అభిమానిగా సాహిత్య అధ్యయన పరుడుగా ఆయన రూపొందుతున్న కాలం అది. ఆ కాలంలోనే ఆయన దినచర్య రచన ప్రారంభించారు.. ఇంగ్లీష్ భాషా సాహిత్యాల పట్ల ఆయనలో ప్రత్యేక అభినివేశం బలపడుతున్న కాలం కూడా అది. తరువాత ఆయన ఇంగ్లీష్ సబ్జెక్ట్తో బియ్యే చెయ్యటమే కాక ఇంగ్లీష్ ఎమ్మె కూడా చేసారు. అందువల్లనే కావచ్చు ఆయన డైరీలు చాలా వరకు ఇంగ్లీష్లోనే ఉన్నాయి. వాటిని ఎడిట్ చేస్తూ ఎత్తి రాసుకొంటున్నప్పుడు నేను ఇంగ్లీష్లోనే రాసుకొన్నాను. బుచ్చిబాబు చిత్రకారుడు కూడా కనుక డైరీలలో చాలా వాటికి స్వయంగా చిత్రించి వేసుకొన్న కవరు పేజీలు ఉన్నాయి.

ఈ డైరీలు బుచ్చిబాబు లేఖలే కాక ఆయనకు ఇతర సాహిత్యకారులు రాసిన లేఖలుతో సహి ‘బుచ్చిబాబు వాజ్గుయ సూచిక’ ను రూపొందించి నా సిద్ధాంత వ్యాసం ‘చివరకు మిగిలేదిమానసిక సామాజిక ప్రవంతి- నవలా విమర్శ’ కు అనుబంధంగా ప్రచురించి ఇప్పటికి 32 ఏళ్ళు. 2015(జాన్ 14)-2016 బుచ్చిబాబు శత జయంతి సంవత్సరం. కొత్తతరాన్ని బుచ్చిబాబు సాహిత్య అధ్యయనం వైపు ప్రేరించటానికి బుచ్చిబాబు డైరీలు ప్రచురించటం అవసరమని అదెలా ఆచరణ సాధ్యం చెయ్యిలా అని ఆలోచిస్తున్న తరువాతలో 2015 జాన్ 14న అమెరికాలో వీక్షణం నెలవారి సదస్సులో నేను పాల్గొనటం జరిగింది. కిరణ్ప్రభ గారి ఇంట్లో జరిగిన ఆ సదస్సులో బుచ్చిబాబు సాహిత్యం గురించి మాట్లాడే అవకాశం నాకు లభించింది. ఆ సందర్భంలో సాగిన సంభాషణ ఫలితం బుచ్చిబాబు డైరీలను కౌముదిలో సీరియల్గా ప్రచురించటానికి కిరణ్ప్రభగారు ఇష్టంగా ముందుకు రావటం. కొత్తతరం పారమలకు కొత్త పద్ధతిలో బుచ్చిబాబును చేరువ చెయ్యటం మంచిదే కదా అని నేను ‘సరే’ అన్నాను. ఇంగ్లీష్లో ఉన్న డైరీలను తెలుగు చేసి వేద్దామని కూడా ఆయనే అన్నారు. బుచ్చిబాబు డైరీల ప్రచురణకు సమయం సందర్భం ఇలా సమకూడాయి. ఈ నాడు ఇందుకు అవకాశం కల్పించిన కౌముది నిర్వాహకులు కిరణ్ప్రభ గారితో పాటు, ఆనాడు ఈ పనిలో ప్రేరణ అయిన బంగోర (బండిగోపాలరెడ్డి)గారు ఈ పని ఇంత సమగ్రంగా చేయటానికి పూర్తి సహాయ సహకారాలు అందించిన శివరాజు సుబ్బలక్ష్మి గారు - నాకెప్పుడూ స్కూల్సీయులు.

- కాత్యాయనీ విద్యువే

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనుసాగింపు)

మే

1. 355/

8. అన్నయ్య, నాన్న వచ్చారు. సాయంత్రం నంద్యాల వెళ్లారు. నాన్నకు 10 రూపాయలు పెట్టి కొన్న బువ్వ కోట్ బట్ట, ధోవతి ఇచ్చాను. సంతోషంతో కళ్లునీళ్లు పెట్టుకున్నాడు.
10. మునిపల్లె కు మెయిల్ లో ..
18. సబ్బలు మొదలైన వాళ్లు ఇప్పనపాడుకు
20. ఆఫీసులో వీడ్సోలు. లీవుకు ముందు చివరి పని దినం.
21. తిప్పురక్కిత నాటకం ప్రసారం చేస్తూ బిజీగా ... బి . శివరామ కృష్ణ గారితో ఇంటర్వ్యూ ఫోటో ఒకటి ఆయనకు ఇచ్చాను .
22. గంగాధరం తో కలిసి స్నేహం కు 8 గంటలకు. రైలు రెండు గంటలు అలస్యం. పుస్తకాల షాపులో ఉడ్ హాజ్ పుస్తకం తీసుకున్నాను. ద్వారపూడి చేరేసరికి సాయంత్రం 6.
29. రామం, సుబ్బారావు నేను రైలు లో కొవ్వారు కు. ఉదయం 10 గంటలకు చేరాం. రఘురావు (బుచ్చిబాబుతండ్రికి పెత్తల్లి మనుషుడు) ఉపనయనం
31. బ్రిట్ లారెన్స్ స్కూచ్, చదరంగం.

జూన్

1. ఆంధ్ర పత్రికలో అచ్చయిన అడవికాచిన వెన్నెల కథకు 25 రూపాయలు మనియార్డర్ వచ్చింది. 4 రూపాయలు పోట్ మాన్ కు.
2. ఉదయం స్కూచ్ లు వేస్తూ ...
4. తాపేశ్వరం లో వైద్య విషయ సాహిత్యం చదవటం. సాయంత్రం ద్వారపూడికి ..-
5. స్కూచ్ లు వేస్తూ ... కె వి ఎన్ కె సుండి జీతం 118/మినహాయింపులు పోగా .. సుబ్బలు ఆరోగ్యం బాగా దెబ్బ తిన్నది.
6. తాపేశ్వరం లాకుల స్కూచ్ -
7. సుందరం (సుబ్బలక్కి అక్కగారు) ఆమె పిల్లలు వచ్చారు. ఆమె ఆహానం మర్యాద పూర్వకం గా ఉంది.
9. ఇప్పనపాడు రోడ్స్ బ్రిట్ స్కూచ్
10. మేడపాడు కాలవ ఒడ్డు ఉత్తమమైన ద్రాయింగ్ లో ఒకటి.
11. తాపేశ్వరం లాక్ ప్రతిఫలనం చిత్రం పూర్తయింది. రామం ఫలితాలు. ఎఫ్ ఎల్ పాన్ అయ్యాడు .
14. నా పుట్టిన రోజు. స్కూచ్ లు గీయటం, చదరంగం, పాలటాడు ఒడ్డున ప్రశాంతం గా గడవటం.
15. కాలవ ఒడ్డున బట్టలుతికే చాకలి స్కూచ్ గొప్ప కళా ఖండం.
17. మేడ పాడులో స్కూచ్ -కాలవ ఒడ్డు స్కూచ్ అద్భుతంగా కుదిరింది. 100 రూపాయలు నాన్నకు 50 రూపాయలు పిబిజి కి మనియార్డర్ చేసాను .
18. ప్రయాణపు ఏర్పాట్లు ... వాయిదా.. కొండల అంచులు బ్రవ్ తో సరిచేస్తూ ... చదరంగం .
- 19 . టాప్ ప్లయర్స్ స్కూచ్ .
20. శివరావు కథలు -గాధలు 3 వ సంపటి చదివాను.
21. ఉడ్ హాజ్ 'మేటింగ్ సీజన్' చదివాను.
22. ప్రసాద్ తో తాపేశ్వరం లాక్ కు. చెట్లను అధ్యయనం చేయటం -చివరి స్కూచ్ వేసాను.

23. చెట్లను గురించిన చివరి అధ్యయనం. స్కూల్ పూర్తయింది .
24. రోజంతా ప్రయాణపు సర్దుబాట్లతో సరి పోయింది. పాప (సుబ్బలక్ష్మిగారి చెల్లెలు), ఆమె భర్త ,పిల్లలు కాకినాడ నుండి సాయంత్రం వచ్చారు.
25. 3. 30 కి మొయిల్ కు బయలు దేరాను. స్టేషన్ ప్లాట్ పారం మీద సుబ్బారావు, సత్తి (బుచ్చిబాబుగారి చిన్న బావమరిది ,పూర్తి పేరు సత్యనారాయణ) తో చదరంగపు చివరి ఆటలు. రైలు గంట ఆలస్యం. రాత్రి 10. 30 కి విజయవాడ చేరాను.
26. విధులలో చేరాను.
28. ఆఫీసు లో పని. కథలు -గాధలు రెండవ సంపుటి చదివాను.
- 29 . రాత్రి భోజనం ధర్మ జనని దగ్గర.. నాకు ఆమోదం కాని మాంసాహారం.

ఆగస్టు

6. మొయిల్ లో ఇప్పునపాడుకు
7. ఇప్పునపాడులో అమ్మ తద్దినం.
9. మొయిల్ లో బెజవాడకు.

సెప్టెంబర్

3. 8. 30 కి మనసా వాచా (కొత్త పారం)అకాశవాణి లో ప్రసారమైంది. 20 నిమిషాలు. సాయంత్రం 3గంటలకు ఆంజనేయులుతో బయలు దేరి ఇప్పునపాడు చేరేసరికి 11 గంటలు.
6. Truth about himself కథను తిరిగి రాయటం.
7. కథ పూర్తయింది.
10. మొయిల్ లో ఉదయం 10. 30 కి బెజవాడ.
11. వాలీబాల్ మాచ్ చూడలేదు.
20. కథను ఒంగ్రేష్ లోకి చేయటం పూర్తయింది. టైప్ కు ఇచ్చాను.
22. హ్యాపీ లే ను చదివాను.
24. వాలీబాల్ మాచ్ లో పడ్డాను. ఎడమ మోకాలు వాచింది.
25. నెపి వల్ల సెలవు పెట్టి పడుకున్నాను. జాని కథను సరిదిద్దాడు.
27. సంమింగ్ అప్ చదివాను. రాజమార్గము స్నిగ్ధ రాయటం ఓఱంభించాను.
28. రాజమార్గము పూర్తయింది.

అక్టోబర్

2. రాజమార్గము నాటకం
7. Johnny Belinda సినిమాకు. బీసేజర్స్ రేప్ కు గురయిన మూగపిల్ల కథ.
8. జానకిరామ్ మద్రాస్ నుండి వచ్చాడు.
12. ఎ .వెంకట రమణయ్య పణ్ణి పూర్తి ఉత్సవానికి జే తో కలిసి హోజరయ్యాను.

13. రామం మద్రాస్ నుండి వచ్చాడు. ఇలియట్ Idea of anxious society పై జి కె సి తెచ్చాడు. 6 రూపాయలు.
14. జె మద్రాస్ కు వెళ్లాడు.
24. సాయంత్రం ఎన్ ఎన్ ఆర్ ను కలిసి సుదీర్ఘమైన సంభాషణ. అతని నుండి ఎంకి పాటలు తీసుకున్నాను. మెయిల్ కు ఏలూరు. సుబ్బారావు గారి ఇంటికి. ఆయన ఎంకిపాటలు పాడాడు. 4గంటలకు అక్కడి నుండి బయలు దేరాను.
26. ఇలియట్ ను చదపటం హృతయింది
27. మహిళా కార్యక్రమం లో 'పనివాళ్ళ సమస్య' ప్రసంగం హృతయింది. లైబ్రరీ నుండి రెండు పుస్తకాలు తీసుకున్నాను. మధ్యలో కాఫీ. చదరంగం ఆడుతూ సాయంత్రం ప్రశాంతంగా.
28. సెలవకు దరఖాస్తు పెట్టుకున్నాను. చదరంగపు రోజు. సాయంత్రం నుండరం అతని భార్య కూతురు రాజముండి నుండి వచ్చారు.
29. సుందరం స్వాదియో కి వచ్చాడు. వరంగల్ కు బయలు దేరారు. రామం మద్రాస్ కు బయలు దేరాడు. అతను శామ్సు పొలిటికల్ వాట్ ఈస్ వాట్ ,సుందరం మాఘమ్సు మూన్ అండ సిక్కు పెన్నీన్ తీసుకెళ్లారు .

నవంబర్

3. జి బి ఎన్ చనిపోయాడు.
18. ఎన్ ఎన్ ఆర్ త్రిచ్చికి ట్రాన్స్ఫర్ అయ్యాడు. అతని గదిలోసమావేశం. నేనోక ఉపన్యాసం ఇచ్చాను.
19. తాపేశ్వరం లాక్ ఫ్రెమ్ కట్టించి ఎన్ ఎన్ ఆర్ కు ఇచ్చాను.
24. ఎన్ కె కె ,నేను,నాన్న, భార్య యండమూరి సైకో యనాలిసిస్ మీద చేసిన డ్రామాకు వెళ్లాం. షఫీదా వహీదా సోదరిమఱల సృత్యం.
25. సండూరి సుబ్బారావు వచ్చాడు. స్నేహముకు వెళ్లి తీసుకొచ్చాను. నాలుగు గంటలవరకు ఎంకి పాటల రిహార్సెన్స్ -సండూరి రాత్రి పాడాడు .
26. ఎంకి రిహార్సెన్స్ ఉదయం 11. 30 వరకు. సుబ్బారావు మధ్యహౌం రెండు గంటలకు వెళ్లిపోయాడు .

డిసెంబర్

6. డాక్టర్ ఐ . రామకృష్ణరావు గారి ఇండస్ట్రియల్ రిసెర్చ్ ప్రసంగం నేను చదివాను. -బాగానే వచ్చింది.
7. అరబిందో చనిపోయాడు.
9. చదరంగం, సాయంత్రం అన్నయ్యతో రామం తో కలిసి అరేబియన్ వైట్స్ కు- ఇంటికి సడచి వచ్చాం .
13. ఉదయం ఎల్లాపెద్ది కారులో దేవాలయానికి -సుబ్బలు తదితరులతో కలసి బీదలపాట్లు సినిమాకి --
15. రేడియో లో సర్కార్ పటేల్ మరణవర్త ఎన్ డి ఆఫీసు లో మౌనం పాటించాం. కార్యక్రమాలు రద్దయ్యాయి. బొంబాయిలో అంతిమ యాత్ర పై రన్నింగ్ కామెంటరీ ప్రసారం.
23. హిగ్నిస్ బాదమ్సు కి వెళ్లాను. టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా వార్డిక 3/రూ -అనాటమీ ఆఫ్ మర్కర్.

ఈ డైరీ లో ఇనవల 2,1951 అని ఉన్న పుటలో ముక్కు భోట్ అనే శిల్పిక కింద ఇలా ఉంది. 1. వాగ్గెన్ 2(మిస్సింగ్) 2. ఉడ్డి హౌస్ 3. ప్రోఫీయో జోన్, ఫిబ్రవరి 4. టైమ్స్ అఫ్ ఇండియా 5. అనోటమీ అఫ్ మర్కర్ 6. సాత్ సి స్టోర్స్ 7. మాథుమ్సు మాన్ అండ్ సిక్కు పెత్తుప్పి (పాకెట్ బుక్) సుందరం దగ్గర ; 1. పెన్ పోట్టేచ్ అండ్ రెవిక్స్ పోట్టేచ్ 2. విడియా అఫ్ ఎ సెక్స్ యూన్ పోట్టేచ్, ఇలియట్ 3. వాన్ పోట్టు సంబంధ వోల్ఫ్ పంచిక, టైమ్స్ అఫ్ ఇండియా .

రచనల గురించిన నోట్స్ : -

ఆంధ్ర పత్రిక సంక్రాంతి సంచిక

అడవికాబిన వెన్నెల -రెండు సంచికలు

జంటాయన x ఐదు 19-3-1950

Truth about himself (తనను గురించిన నిజం)-1 ఇష్టా .

ఎ ప్రినాగన్న 1941 జనవరి, భారతి

అజంతా-1942 ఫిబ్రవరి

తిష్యరక్షిత -1940 సవంబర్

డమర్ ఖయామ్ -1941 అక్టోబర్

ఆ వాడిన ఆకులు -1944 ఏప్రిల్

కరుణ కృత్యం -1944 మే

శ్రీపాద ఏకాంకిక ప్రశంస -1943 జనవరి

రాజమార్గం అక్టోబర్ 2, ప్రసారమైన నాటకం. పనివల్ల సమస్య అక్టోబర్ 29 ప్రసారమైన ప్రసంగం.

(తొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments